
Emne: Re: Det Norske Akademis Ordbok vs. Språkrådet sin Bokmålsordboka
Til: Postmottak KUD <postmottak@kud.dep.no>, Post Språkrådet <post@sprakradet.no>
Sendt: 15.04.2024 00:09:56

Fra: Odd Kjell Leiv Hemnes <oddhem@gmail.com>

Det skal øverst stå høringsfrists 15. april 2024, ikke 2023. Trykkfeil som jeg overså underkorrekturlesning i farten..

On Mon, 15 Apr 2024 at 00:06, Odd Kjell Leiv Hemnes <oddhem@gmail.com> wrote:

Det er lite idag som skiller mellom mellom riksmål i NAOB og i offisielt bokmål.

Derfor er det litt irriterende at noe fortsatt gjenstår, som ikke er kommet med i dagens offentlig godkjente ordboksverk. Nå skal igjen noe nytt innføres med høringsfrist 15. april 2023. Det er bagateller som ikke krever godkjenning fra KUD, etter det jeg har forstått. Eneste gangen KUD satte foten ned, sa nei, var da Språkrådet ville videreføre klammerformer (hakeparenteser) i nynorsken. Nå er klammerformene for lengst avskaffet også der.

Etter min mening burde KUD sette foten ned litt oftere, ikke minst når Språkrådet fjerner oss språklig både fra dansk, men også fra svensk og finlandssvensk:

Pkt. 1

a) Selvsagt skal det hete California, Pennsylvania, Italia, Columbia, Australia...., men det betyr ikke at ikke lenger skal hete Karibien når folk på Jamaica og Bahamas sier og skriver The Caribbean om Det Karibiske øyriket (og havet), altså Karibien på norsk. - b) Videre Tyrkiet (stum t unntatt i genitiv) når tyrkerne selv sier og skriver Türkiye (ü lik y-uttalen i tyrkisk og tysk, für, über).

c) Og når vi skriver og sier rumener; rumensk om det rumenske språket, burde det være nokså selvsagt med navnet Rumenia om landet. Da er det bare -ien-endingen her som skiller oss fra svensk/dansk, og noen -ien ending skal vi ikke ha der. Når Språkrådet påbyr Romania, tenker jeg på samlebetegnelsen for de romanske språk: fransk, italiensk, spansk, rumensk, retoromansk i Sveits, osv.,....

Pkt. 2

Riksmålet skiller mellom Gulfen i den Persiske Gulf, (de oljerike) Gulfstatene, sjøfolkene som seilte på Gulfen i 50-/60-årene; og Golfen om Den Mexikanske Golfen, den vide havbukten i Karibien. Eller fransk/spanske Biskayagolfen m.m.

Pkt. 3

Syd-/syd- og Sør-/sør- i sammensatte ord og aleine ble ved liberaliseringsvedtaket i Norsk Språkråd for bm. i 1983 på ny tillatt etter å ha vært utestengt fra offisiell rettskrivning og språkbruk siden 1938. Unntak for landsdelen Sørlandet og ene-formene Syden, sydhavsøy, sydfrukter, og til nød Sydpolen (tysk: Süden, Südseeinsel, Südfrüchte, der Südpol). Men noen få måneder etter Norsk Språkråds flertallsvedtak i 1983, bestemte Rådet seg likevel for å innføre restriksjoner i valg-friheten mellom Syd-/syd- og Sør-/sør- i en hel del sammensatte geografiske navn som Sydtirol som nå skal ha Sør- til tross for at det hetet Südtirol i den nå selv-styrte/autonome italienske provinsen Südtirol, jf. emblemet på eplene i butikkene.

Statsmeteorolog Sigurd Jahr Smebye fikk påpakning av Departementet og Rådet fordi han sa Sylene når det skulle hete Sylane. Hvis en av meteorologene som annonserers værmelding på NRK TV idag, skulle melde om godt vær fra Syd-Varanger og helt ned til de Sydatlantiske farvann, ville han/hun helt sikkert blitt tilsnakket for det av Språkrådet + KUD, slik som den gang med Smebye. Heldig-vis fikk statsråd Helge Sivertsen ryddet om i den floken. Han skapte språkfred.

Men så har Språkrådet funnet på den finurlige regel at Syd-/syd- likevel kan passere i ordformer som ikke er geografiske egennavn! Således er det tillatt i offisielt mode-rat bm å skrive/trykke Syd-California men ikke Syd-Carolina, Syd-Skandinavia, men ikke Syd-Norge. Hvis jeg eller en annen skal/vil skrive mest mylig moderat, men likevel innenfor den offisielle normen, kan resultatet bli noe sånt som: Syd-California og Sør-Carolina har stor innvandrerbefolkning fra Mellom- og Sør-Amerika, for all del ikke Syd-Amerika. Eller noe sånt som at Sør-Norge utgjør en vesentlig del av Syd-skandinavia. Redaktør Tor guttu har påpekt denne besynderligheten av syd/sør i samme setning uten at KUD har villet stramme Språkrådet opp. Slike finurlige bestemmelser fins verken i svensk eller dansk.

En annen merkverdighet er regelendringene for skrivemåten på Syd-Vietnam. Fram til 1974 var Syd-Vietnam et eget land, men da landet i slutten av det året ble tvangssammensluttet med kommunistiske Nord-Vietnam, var ikke landet lenger et geografisk egennavn. følgelig kan vi nå offisielt velge mellom Sør- og Syd-Vietnam, men det var ikke tilfellet i årene før 1974, da var kun Sør-Vietnam tillatt. Det er ikke så lett å holde styr på alle disse håpløse bestemmelsene Språkrådet i sin tid har vedtatt. Heter det Sydstatene i USA , eller må vi skrive Sør- nå? Ikke godt å vite. Sydstatsbaptist eller både syd- og sør- her?, eler kun sør-? Syns KUD reglene er lette å forstå, at de er logiske, konsekvente eller inkonsistente? Er vi nødt til å ha det slik? Altså ingen valgfrihet på det området offisielt? Skandinavisme det?

Folk flest vil gjerne holde seg til de offisielle rettskrivningsreglene, selv om de bryter med utbredte dialektformer eller med øvrig skandinavisk. Bjørnson og Ibsen hadde nok ikke noen utfordringer eller hemninger i bruken og anvendelsen av Syd-/syd-, Karibien, Tyrkiet, Rumelia, sydlibanesisk, sydafrikaner, Syd-Korea, sydhavstrender, sydamerikaner, sydlandsk, sydvest (plagg), sydsydost i meteorologien, Gulfen..., og det burde heller ikke dagens nordmenn ha. Problemet er ene og aleine Språkrådet.

Mvh. Odd Kjell Leiv Hemnes, Grindbrtan 20 E, Åneby, 1484 Hakadal

Tlf. 45235284 oddhem@gmail.com

Åneby, den 14. april 2024